

RAPORTUL FINAL A IMPLEMENTĂRII PROIECTULUI

„Renașterea meșteșugurilor autentice populare - moștenire culturală comună ca punct focal pentru dezvoltarea economică și turistică durabilă”

(titlul proiectului)

Agenția de Dezvoltare Regională Sud

(agenția)

1. INFORMAȚIE GENERALĂ

Proiectul	„Renașterea meșteșugurilor autentice populare - moștenire culturală comună ca punct focal pentru dezvoltarea economică și turistică durabilă” (CRAFTS4ED)
Sursa de finanțare	Programul Operațional Comun Romania-Republica Moldova 2014-2020, finanțat de Instrumentul European de Cooperare transfrontalieră (ENI).
Aplicant	Agenția de Dezvoltare Regională Sud
Partener	Asociația „ART – Meșteșugurile Prutului”, or. Iași, România
Perioada de implementare:	26.03.2020 – 25.10.2021, (16 luni + 3 luni de suspendare în legătură cu situația pandemică 26.03.-25.06.2020)
Obiectivul General al proiectului:	Îmbunătățirea potențialului turistic a zonei transfrontaliere din regiunea de sud cu o nouă activitate economică legată de meșteșugurile tradiționale, ca modalitate de creștere a veniturilor din activitățile turistice și de păstrarea codului genetic al identității naționale a comunităților din ambele părți ale Râul Prut, care au moștenit patrimoniul cultural comun ca urmare a evoluției istorice.
Obiectivele Specifice ale proiectului (OS):	OS1. Cooperarea transfrontalieră sporită între 3 instituții din Republica Moldova și România pentru promovarea valorii culturale comune ca atracție turistică și pentru transferul între generații a min. 4 moșteniri culturale tradiționale în timpul celor 12 luni de implementare a proiectului. OS2. Promovarea spiritului asociativ a cel puțin 10 meșteri populari din Regiunea de Sud a Republicii Moldova și a 10 meșteri din județele Galați și Vaslui (România) cât și promovarea culturii parteneriatului pe lanțul valoric (hoteluri, unități turistice, agenții de turism și alte părți interesate) pentru valorificarea economică a patrimoniului cultural tradițional și creșterea atractivității turistice în zona transfrontalieră.
Localizarea proiectului	Republica Moldova: raioanele Cimișlia, Cahul, Leova, Cantemir, Căușeni, Ștefan Vodă, România: județele Galați și Vaslui.
Grupul țintă al proiectului	- 64 Meșteri populari din Regiunea de Dezvoltare Sud a Republicii Moldova și din localitățile județelor Vaslui și Galați, România, care produc produse meșteșugărești, dar nu sunt cunoscuți și nu sunt membri ai asociațiilor de meșteri populari. - 24 tinerii cu vârste cuprinse între 15-19 ani din localitățile Regiunii de Dezvoltare Sud a Republicii Moldova, interesați să învețe arta produselor creative bazate pe meșteșugurile tradiționale autentice originare. - 2 instituții din R. Moldova și 1 instituție din România.
Beneficiarii finali ai proiectului	Peste 200 000 turiști Peste 1 300 000 locuitori din zonele de implementare a proiectului dintre care: - Locuitori din regiunea de dezvoltare Sud Republica Moldova, care reprezintă peste 500 000 de persoane din 8 raioane și 10 orașe. - Locuitori din județul Vaslui (300 000) și județul Galați (500 000)
Bugetul proiectului efectiv realizat:	Bugetul total a constituit 84.957,35 EUR, dintre care: - 76.461,62 EUR din sursele UE; - 8.495,73 EUR. contribuția partenerilor;
Bugetul repartizat pe parteneri:	Agenția de Dezvoltare Regională Sud: Bugetul total realizat - 54.927,21 EUR, inclusiv: sursele UE – 49.434,49 EUR și contribuția proprie (FNDR) 5.492,72 EUR; Asociația „ART – Meșteșugurile Prutului”: Bugetul total realizat – 30.030,14 EUR, inclusiv: sursele UE – 27.027,13 EUR și contribuția proprie 3.003,01 EUR;

2. FINANȚAREA PROIECTULUI

Proiectul a fost finanțat în cadrul Programului Operațional Comun Romania-Republica Moldova 2014-2020, de Instrumentul European de Cooperare transfrontalieră (ENI) în conformitate cu Contractul de Grant 2SOFT/2.1/113 semnat la data de 25.03.2020.

Bugetul proiectului contractat constituie: 110.430,00 EUR.

Bugetul per beneficiar: Agenția de Dezvoltare Regională Sud – 72.730,00 EUR

Asociația „ART – Meșteșugurile Prutului” – 37.700,00 EUR

Contribuția UE: 99.387,00 EUR, **Contribuția beneficiarilor:** 11.043,00 EUR.

3. ACHIZIȚII PUBLICE

Agencia de Dezvoltare Regională Sud (Beneficiar Lider BL).

În cadrul proiectului BL a desfășurat achiziții publice în baza legislației naționale și a cerințelor PRAG în vigoare. Dificultăți nu au fost întâmpinate. Primele două proceduri au fost organizate pentru achiziționarea vehiculului și a echipamentului tehnic. (GA1). În vederea desfășurării procedurilor de achiziție, la ordinul conducătorului instituției, a fost creat grupul de lucru pentru achiziții în cadrul proiectului.

Prima procedură de achiziție a îndeplinit condițiile pentru procedura de solicitare a ofertei de preț. Anunțul și seturile de documente standard, caietul de sarcini, au fost întocmite și afișate pe site-ul Agenției de Stat pentru Achiziții Publice. Grupul de lucru a identificat câștigătorul achiziției, care a răspuns condițiilor lansate, a fost aprobată decizia de atribuire a Contractului de Achiziții Publice. În urma semnării Contractului menționat, în baza Actului de predare/primire, vehiculul a fost înregistrat în cadrul instituției. Raportul de atribuire a Contractului de Achiziție Publică a fost întocmit și transmis Agenției de Stat pentru Achiziții Publice, asigurând astfel transparența și legalitatea procedurii.

A doua procedură de achiziții publice s-a bazat pe cerințele aplicate pentru procedura cu valoare scăzută. A fost emisă și depusă Invitația de participare la procedura de achiziție a echipamentelor, cu afișarea specificației tehnice pentru fiecare produs. Dintre cele trei oferte primite, oferta cu cel mai mic preț a fost aprobată, fiind semnat Contractul de achiziție de bunuri de valoare mică. Echipamentul a fost trimis și înregistrat pentru nevoile proiectului.

Pentru organizarea și realizarea activităților de instruire nr.1, a fost selectată compania, care a oferit în zonă cele mai bune condiții la un preț rezonabil pentru șederea și instruirea grupului de meșteri populari de pe ambele maluri ale Prutului.

Au fost achiziționate servicii de roll-up, de producție de autocolante și panou informativ.

În baza achizițiilor de valoare mică au fost contractate servicii de audit, designul și tiparul broșurii și catalogului meșterilor populari, designul, producerea și instalarea vitrinei expoziționale.

Pentru solicitarea serviciilor au fost elaborate termeni de referință, iar ofertele propuse de companii trebuiau să corespundă acestora.

În timpul procedurilor de achiziții publice, au fost respectate prevederile legislației naționale și europene, nu au fost întâmpinate dificultăți.

Asociația "ART-Meșteșugurile prutului" (Beneficiar 1)

În cazul acestor proceduri, nu au fost întâmpinate dificultăți majore, notabile, excepție fiind dezvoltarea procedurii de achiziție a serviciilor de formare rapidă. Ca urmare a faptului că România se găsea în stare de alertă, activitățile de instruire față în față au fost suspendate pentru a reduce riscul de infecție cu virusul SARS-COV-2, de rând cu Republica Moldova. Din cauza imposibilității de a aduna meșterii împreună, în perioada de carantină, a fost imposibil de realizat instruirea în perioada raportată, inclusiv nu s-a reușit îndeplinirea specificațiilor tehnice pentru solicitarea ofertei. În această situație, inițial intenționam să solicităm transferul acestei activități ONLINE pentru a reduce riscul în implementarea activității.

Dar, datorită faptului că restricțiile impuse de epidemia COVID 19 au fost parțial ridicate, a devenit posibilă efectuarea procedurii de achiziție a serviciilor de formare rapidă, iar apoi și desfășurarea acestei activități. Astfel, în perioada raportată, mai exact în perioada mai-iunie 2021, s-a desfășurat procedura de achiziție a serviciilor de formare rapidă, astfel încât în iulie 2021 a fost posibilă desfășurarea activității de formare într-un format față în față.

De asemenea, în perioada de realizare a proiectului au fost efectuate proceduri de achiziții după cum urmează:

- Servicii de organizare a evenimentelor - Conferința de deschidere a proiectului;
- Procedura de achiziție pentru echipamente IT, în conformitate cu PRAG și legislația națională,
- Servicii de organizare a instruirii rapide 2,
- Servicii de formare a tinerilor în cadrul taberei Zloți.

Procedurile de achiziții au respectat strict legislația în vigoare.

4. INDICATORII ATINȘI

Descrierea indicatorului		Unitatea de măsură	Valoarea inițială	Ținta finală	Progres atins	Abateri	Comentarii
Cod	Denumirea						
1	2	3	4	5	6	7	8
Indicatori de produs:							
OS1	Un raport de cartografiere care vizează identificarea meșterilor existenți în regiunea transfrontalieră, descrierea pe scurt a zonei lor de activități tradiționale, precum și evaluarea nevoilor lor de formare și sprijin	Nr	0	1	1	-	
OS1	1 curs de pregătire organizat pentru susținerea a cel puțin 20 de meșteșugari cartografiați, dispuși să-și transfere abilitățile și să transmită moștenirea culturală noii generații	Nr	0	1	1	-	

OS1	1 Tabără de vară cu 3 module organizate pentru 24 de tineri care se concentrează pe 4 tipuri de produse meșteșugărești tradiționale și conduse de formatori meșteri instruiți	Nr	0	1	1	-	
OS2	1 curs de instruire pentru transferul celor mai bune practici în valorificarea economică a meșteșugurilor tradiționale și dezvoltării competențelor antreprenoriale	Nr	0	1	1	-	
OS2	1 asociație de meșteri nou înființată din Regiunea de Dezvoltare de Sud a Moldovei	Nr	0	1	1	-	
OS2	1 expoziție permanentă de meșteșuguri tradiționale organizate	Nr	0	1	1	-	
OS2	1 platformă online pentru promovarea și comercializarea meșteșugurilor tradiționale	Nr	0	1	1	-	
Indicatori de rezultat:							
R.1.2	Număr crescut de meșteri populari autentici recunoscuți în mod public, descoperiți în regiunea țintă transfrontalieră ca urmare a exercițiului de cartografiere (min 20 de meșteri)	Nr	0	20	64	-	
R.1.2	Îmbunătățirea cunoștințelor și abilităților celor 24 de tineri despre proiectarea și producția autentică a produselor meșteșugărești tradiționale	Nr	0	24	24	-	
R.1.3	Capacități sporite a 3 instituții (2 ONG-uri și 1 instituție publică) din România și Republica Moldova pentru a promova schimbul de experiență cu privire la politica de marketing adecvată a valorilor patrimoniului cultural în ceea ce privește conservarea autenticității.	Nr	0	3	3	-	
R.2.1	Producție îmbunătățită și abilități antreprenoriale ale 20 de meșteri pentru a genera venituri din producția de meșteșuguri tradiționale populare.	Nr	0	20	20		
R2.2	Număr crescut de oportunități de promovare a patrimoniului cultural în scop turistic.	Nr	0	4	4		

5. ACTIVITĂȚILE REALIZATE

În contextul realizării obiectivului general al proiectului privind îmbunătățirea potențialului turistic din regiunea de sud a zonei transfrontaliere cu o nouă activitate economică, legată de meșteșugurile tradiționale, au fost realizate mai multe activități. Activitățile principale au început cu Cartografierea meșterilor populari din zona proiectului, realizată de echipa de proiect și specialistul în etnografie contractat. Au fost vizitați în total 65 de meșteri populari din regiunile implicate din România și Moldova. Activitatea de cartografiere s-a încheiat cu: crearea unei baze de date a meșterilor populari din zona proiectului, care include informații și fotografii despre meșterii populari și meșteșugurile practicate; elaborarea Raportului etnografic "Starea meșteșugurilor tradiționale în Regiunea de Dezvoltare Sud a Republicii Moldova și județele Vaslui și Galați, România", disponibil pentru acces în variantă electronică pe site-ul ADR Sud și a Raportului privind nevoile meșterilor populari din zona proiectului, în baza căruia a fost elaborată o propunere de curriculară pentru instruirile următoare. De asemenea, Raportul a fost transmis Secțiilor Cultură, Tineret și sport al consiliilor raionale din aria proiectului din Republica Moldova pentru informare și agențiilor media pentru publicare.

După ridicarea parțială a restricțiilor, impuse de pandemia SARS-CoV-2, echipa proiectului a reușit să desfășoare unele activități ale proiectului în format față în față. Astfel, în luna iunie 2021, în Republica Moldova a fost organizată Instruirea Rapidă Nr.1 cu tema "Competențe cheie comune – Competențe antreprenoriale", în cadrul căreia 20 meșteșugari de pe ambele maluri ale Prutului, identificați ca grup țintă al proiectului, au învățat cum să-și transforme meseria din pasiune într-o afacere, care sunt factorii ce stau la baza succesului în afaceri, evaluarea personală a competențelor antreprenoriale și multe alte taine ale reușitei unei afaceri. În luna iulie în Iași, România, a fost desfășurată Instruirea Rapidă Nr.2 cu tematica "Marketingul meșteșugurilor populare", abordându-i-se cu prioritate: poziționarea produselor/serviciilor pe piață, instrumente de marketing, proprietatea intelectuală și drepturile de autor, mixtul de marketing (produsul, promovarea, prețul, plasarea), cum vindem, politica de marketing a producătorilor de produse meșteșugărești. Aceste întruniri au creat cadrul pentru un util schimb de experiență, atât prin împărtășirea pasiunii pentru tradiții, cât și prin expunerea avantajelor și barierele privind condițiile în care își desfășoară munca, meșterii populari dezbătând în mod constructiv existența lor în lumea modernă, în care meșteșugurile riscă să fie uitate de noile generații, în lipsa unei strategii de dezvoltare și susținere la nivel guvernamental. Au fost schimburi de idei și s-a consolidat rețeaua de meșteri CRAFTs, fiind stabilită necesitatea asocierii meșterilor populari pentru a promova produsele meșteșugărești pe diferite niveluri. În cadrul ultimei întâlniri a avut loc prima adunare de constituire a noii asociații de meșteri populari, care a fost ulterior înregistrată. În holul locațiilor, în care au avut loc instruirile, au fost organizate mini-expoziții cu produse ale meșterilor populari, iar aceste evenimente au dat posibilitatea

meșterilor de a pune în practică cunoștințele, dobândite în cadrul instruirilor rapide, pe de o parte, iar pe de altă parte au dat posibilitatea publicului, constituit din turiști cazați în hotel, să aprecieze produsele expuse și chiar să le achiziționeze.

În luna August 2021, într-un cadru natural deosebit din tabăra "Izvoaraș", satul Zloți, Republica Moldova, a fost organizată Tabăra de Vară "Inițierea tinerilor în meșteșuguri tradiționale", în cadrul căreia au fost desfășurate 4 ateliere de instruire în domeniul a patru meșteșuguri tradiționale: împletituri din fibre vegetale, cioplitură în lemn, țesut la gherghef, podoabe croșetate. Timp de 10 zile 24 tineri din Republica Moldova, cu vârste cuprinse între 15 și 19 ani, au dobândit deprinderi în domeniul meșteșugului la care s-au înscris. Acești adolescenți treptat au intrat în universul aproape necunoscut de inițiere în meșteșugurile tradiționale ale strămoșilor, iar în final au constatat cât de importantă este cunoașterea și respectarea culturii populare a neamului. Formatorii au fost meșteri populari cu experiență din România, care le-au deschis acestor tineri calea spre cunoașterea tradițiilor și a meșteșugurilor populare ale strămoșilor lor. Tabăra s-a încheiat cu o expoziție a lucrărilor realizate de tineri. Copiii cu o deosebită mândrie au răspuns la întrebările jurnaliștilor și vizitatorilor expoziției, au avut posibilitatea de a-și vinde propriile lucrări confecționate, astfel s-au convins că un meșteșug poate aduce venit. S-a constatat că, acești adolescenți au reale afinități pentru tradiții, sunt dornici de cunoaștere, receptivi și foarte talentați. Important este să fie informați și să li se ofere posibilitatea de cunoaștere.

În scopul promovării produselor meșterilor populari a fost elaborat și distribuit părților interesate Catalogul meșterilor populari din rețeaua CRAFTs. A fost elaborat site-ul proiectului cu informația despre activitățile proiectului, harta meșterilor din grupul țintă, platforma produselor cu caracteristicile fiecărei lucrări. Site-ul va fi gestionat de asociația nou creată, asigurând astfel sustenabilitatea proiectului.

Asociația Meșterilor Populari „Meșteșugurile Neamului” a fost înregistrată oficial cu sediul în Republica Moldova, astfel, a intrat în drepturi depline din punct de vedere juridic, stabilind relații de colaborare cu factori importanți în domeniul turismului și contribuind astfel la îndeplinirea obiectivului principal al proiectului. Au fost organizate 5 vizite ale operatorilor de turism la atelierele meșterilor populari, în cadrul cărora s-au stabilit relații de colaborare. Au fost semnate 7 acorduri de colaborare între Asociația nou creată și operatorii de turism. Expozițiile mici ale lucrărilor meșterilor din grupul țintă au fost organizate în incinta locațiilor de vizitare a turiștilor- hotel, muzeu. Expoziția permanentă, cu lucrările meșterilor populari asociați, a fost organizată în incinta Palatului de Cultură "Nicolae Botgros" din Cahul, Republica Moldova. În cadrul acestei expoziții sunt prezentate cele mai reprezentative produse, realizate de către meșterii populari din grupul țintă, alături de datele de contact ale acestora, astfel, încât să existe posibilitatea ca meșterii să poată fi contactați de posibili cumpărători în vederea achiziționării produselor. Această expoziție permanentă este administrată, într-o primă fază de ADR Sud în colaborare cu Palatul de cultură "Nicolae Botgros" din Cahul, urmând pe viitor activitatea să fie preluată de asociația meșterilor populari nou creată.

Aceste activități au generat atingerea rezultatelor planificate în cadrul proiectului, dar și începutul unor frumoase și eficiente activități ale asociației nou create, în scopul conservării și promovării tradițiilor meșteșugărești din Moldova de pe ambele maluri ale Prutului.

Grupa de activitate	Activitățile	Responsabil	2020								2021								Produsele proiectului	
			VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX		X
GA1	1.1.Lansarea proiectului	BL / B1																		1 echipă de proiect; 2 birouri amenajate; 2 seturi de echipamente
	1.2. Direcția de proiect. Ședințele Comitetului Director a Proiectului (CDP)	BL / B1																		5 ședințe ale CDP
	1.3.Managementul tehnic si financiar. Reuniuni ale echipei de implementare a proiectului.	BL / B1																		20 de întruniri ale echipei de proiect
	1.4. Evaluarea și auditul proiectului	BL / B1																		2 rapoarte de progres; 1 raport final, raportul de audit
GA2	2.1 Lansarea activității de comunicare Elaborarea unui plan de informare și comunicare (PIC)	BL																		1 plan de informare și comunicare (PIC) elaborat și aprobat
	2.2. Elaborarea materialelor promoționale (broșuri, autocolante, panouri informativ, roll up-uri de proiect)	BL																		2 roll-up-uri; 500 autocolante; 1000 broșuri; 1 panou informativ
	2.3. Evenimente de promovare și vizibilitate (conferințe de lansare și finalizare)	BL / B1																		1 conferință de lansare în Iași, RO 1 conferință de finalizare în Cahul, RM
	2.4. Publicații (comunicate de presă, postări mass media, 1 articol privind implementarea proiectului)	BL / B1																		4 comunicate de presă; 13 articole site ADR Sud; 4 reportaje video; 40 postări mass media; 1 articol "Povestea proiectului

	2.5. Activități digitale: portofoliul proiectului, Videoclipul proiectului	BL																		1 portofoliu al proiectului, care cuprinde 38 fotografii 1 Videoclip plasat pe YouTube
GA3	3.1. Realizarea cartografierii meșteșugarilor din sudul Moldovei de pe ambele maluri ale Prutului	BL / B1																		1 Raport Etnografic 1 baza de date; 1 raport nevoile meșteri 1 propunere de curriculum 20 vizite în teren
	3.2. Training rapid nr.1 "Competențe antreprenoriale"	BL																		20 participanți, 1 Curriculara Raport pe activitate 30 pliante;
	3.3. Tabără de vară pe meșteșuguri "Inițierea tinerilor în meșteșugurile tradiționale"	BL / B1																		1 decizie a comitet de evaluare a locului; 1 Curriculara taberei; 24 tineri participanți; 4 ateliere desfășurate; Peste 200 lucrări confecționate de tineri; 1 expoziție finală a lucrărilor tinerilor
	3.4. Instruirea rapidă nr. 2 "Marketingul meșteșugurilor populare"	B1																		20 participanți, 1 Curriculara Raport pe activitate 30 pliante;
	3.5. Înființarea Asociației Meșteșugarilor din Regiunea de Dezvoltare Sud a Moldovei	B1																		1 asociație nou creată; Statutul aprobat; Certificatul de înregistrare;
	3.6. Crearea unei platforme online de marketing și promovare a produselor meșteșugărești tradiționale, menită să îmbunătățească valorificarea pieței.	B1																		1 site al asociației creat cu platforma lucrărilor meșterilor populari
	3.6 Catalogul meșterilor populari autentici	B1																		1 catalog elaborat 100 exemplare de catalog tipărite și distribuite
	3.7. Parteneriat între meșterii populari recunoscut public și operatorii de turism.	B1																		7 acorduri de colaborare ale asociației cu agențiile de turism; 64 lucrări colectate de la meșteri; 5 expoziții mici în cadrul hotelurilor, muzee; 5 vizite la meșteri; 1 expoziție permanentă amenajată în Palatul de cultură Cahul

Activități în anul 2022 după finisarea proiectului

În primul trimestru al anului 2022 a fost efectuată verificarea cheltuielilor efectuate în cadrul proiectului de către ADR Sud și controlul de prim nivel a cheltuielilor efectuate de partenerul din România.

La data de 28 aprilie 2022 a fost depus către BRCT Iași dosarul Raportului Final al proiectului .

La data de 10.05.2022 a avut loc vizita de monitorizare în urma raportului final a Autorității de management a programului, în cadrul căreia au fost verificate aspecte financiare și dovezi de implementare a activităților. A fost primit avizul pozitiv al raportului final.

Pentru trimestrul 3 al anului 2022 se planifică desfășurarea unui eveniment în cadrul Palatului de Cultură "Nicolae Botgros" spre asigurarea durabilității proiectului. Vor fi desfășurate 3 ateliere pe meșteșuguri cu 12 elevi cu vârsta 10-12 ani cu durata de 1 zi. A fost elaborat și transmis către BRCT conceptul evenimentului.

6. BUGETUL PROIECTULUI

	Buget aprobat	Buget valorificat	Buget valorificat (în %)	Co-finanțarea beneficiarilor	Bugetul proiectului în MDL
Total buget	€ 110.430,00	€ 84.957,35	76,9%	€ 8.495,73	1.703.240,91
BL – Agenția de Dezvoltare Regională Sud	€ 72.730,00	€ 54.927,21	75,5%	€ 5.492,72	1.103.491,46
B1 - Asociația "ART-Meșteșugurile Prutului"	€ 37.700,00	€ 30.030,14	80,5%	€ 3.003,01	599.749,45

Project Budget CONSOLIDATED (All beneficiaries)	-	-	-	Amount available	Overall eligible costs
1. Human resources					
1.1 Project team				€ 32.800,00	€ 30.074,90
1.2 Specialists/Technical staff				€ 10.000,00	€ 8.091,35
1. Subtotal Human resources				€ 42.800,00	€ 38.166,25
2. Travels and subsistence					
2.1 Travels and subsistence for project preparation(GA1) before submission of the Application Form					
2.2 Travels and subsistence for the project staff during project implementation				€ 5.560,00	€ 1.799,92
2. Subtotal Travel and subsistence				€ 5.560,00	€ 1.799,92
3. Infrastructure					
3.1 Technical documentation					
3.1.1 Feasibility study					
3.1.2 Technical project					
3.1.3 Environmental impact assessment					
3.1.4 Other type of technical documentation					
3.2 Infrastructure execution					
3.3 Site supervision					
3.4 Taxes					
3. Subtotal Infrastructure					
4. Equipment and supplies					
4.1 Vehicles				€ 12.000,00	€ 12.000,00
4.2 Equipment and endowment					
4.2.1 Office equipment and endowment				€ 3.520,00	€ 3.355,56
4.2.2 Specialized equipment and endowment				€ 4.000,00	€ 3.375,99
4.3 Supplies (only for the specialized equipment)					
4. Subtotal Equipment and supplies				€ 19.520,00	€ 18.731,55
5. Services					
5.1 Printed/published materials				€ 1.200,00	€ 1.200,00
5.2 Expenditure verification				€ 4.000,00	€ 1.869,09
5.3 Translation, interpreters					
5.4 Events				€ 16.200,00	€ 7.012,88
5.5 External expertise				€ 10.800,00	€ 8.933,95
5. Subtotal Services				€ 32.200,00	€ 19.015,92
6. Other					
6. Subtotal Other					
7. Communication and visibility actions (minimum 2% of total direct eligible costs excluding costs (at project level) for the infrastructure and communication and visibility actions)					
7. Subtotal Communication & visibility				€ 3.950,00	€ 2.083,62
8. Total direct eligible costs of the Action				€ 104.030,00	€ 79.797,26
9. Administrative costs (maximum 7% of total direct eligible costs at project level excluding costs for the infrastructure)				€ 6.400,00	€ 5.160,09
10. Contingency reserve (maximum 10% of 3.2 value at project level)					
11. Total eligible costs (8+9+10)				€ 110.430,00	€ 84.957,35
12. Total costs outside Programmed Area				€ 110.430,00	€ 84.957,35
Lead Beneficiary					
	Unit	No. units	Unit rate	Amount available	LB Overall eligible - all periods
1. Human resources					
1.1 Project team					
1.1.1 Project manager, 50 %	per month	8	€ 1.200,00	€ 9.600,00	€ 9.600,00
1.1.2 Financial manager, 50%	per month	8	€ 900,00	€ 7.200,00	€ 7.200,00
1.2 Specialists/Technical staff					
1.2.1 Cultural/tourism expert, 25%	per month	3,00	€ 1.200,00	€ 3.600,00	€ 3.600,00
1. Subtotal Human Resources				€ 20.400,00	€ 20.400,00
2. Travels and subsistence					
2.1 Travels and subsistence for project preparation(GA1) before submission of the Application Form (max 3000 EUR at project level)	per project				
2.2 Travels and subsistence for the project staff during project implementation					
2.2.1 Travels and subsistence for participation in cross-border meetings	per project	8	€ 100,00	€ 800,00	€ 321,84
2.2.2 Travels and subsistence for study (mapping) realisation	per study	1	€ 2.280,00	€ 2.280,00	€ 303,03
2. Subtotal Travel and Subsistence				€ 3.080,00	€ 624,87
3. Infrastructure					
3.1 Technical documentation(max 10% of 3.2 value at project level)					
3.1.1 Feasibility study					
3.1.2 Technical project					

3.1.3 Environmental impact assessment					
3.1.4 Other type of technical documentation					
3.2 Infrastructure execution					
3.3 Site supervision					
3.4 Taxes					
3. Subtotal Infrastructure					
4. Equipment and supplies					
4.1 Vehicles					
4.1.1 Vehicle	per item	1	€ 12.000,00	€ 12.000,00	€ 12.000,00
4.2 Equipment and endowment					
4.2.1 Office equipment and endowment					
4.2.1.1 Office equipment and endowment	per item	1	€ 1.600,00	€ 1.600,00	€ 1.492,00
4.2.2 Specialized equipment and endowment					
4.2.2.1 Specialized equipment and endowment	per item	1	€ 2.000,00	€ 2.000,00	€ 1.971,23
4.2.2.2 Furniture for the exhibition	per set	1	€ 2.000,00	€ 2.000,00	€ 1.404,76
4.3 Supplies (only for the specialized equipment)					
4. Subtotal Equipment and supplies				€ 17.600,00	€ 16.867,99
5. Services					
5.1 Printed/published materials					
5.1.1 Study/catalogue	per piece	100	€ 12,00	€ 1.200,00	€ 1.200,00
5.2 Expenditure verification	per project	1	€ 4.000,00	€ 4.000,00	€ 1.869,09
5.3 Translation, interpreters					
5.4 Events					
5.4.1 Organization of workshop	per event	1	€ 9.800,00	€ 9.800,00	€ 2.655,21
5.4.2 Trainings	per event	1	€ 3.200,00	€ 3.200,00	€ 1.967,24
5.5 External expertise					
5.5.1 Services for elaboration and domain, hosting of web portal/ site	per contract	1	€ 2.000,00	€ 2.000,00	€ 813,43
5.5.2 Ethnographer	per day	36	€ 100,00	€ 3.600,00	€ 3.521,06
5. Subtotal Services				€ 23.800,00	€ 12.026,03
6. Other (costs not included in other budget headings/ lines)					
6. Subtotal Other					
7. Communication and visibility actions (minimum 2% of total direct eligible costs excluding costs (at project level) for the infrastructure and communication and visibility actions)					
7.1 Project closing conference	per event	1	€ 850,00	€ 850,00	€ 470,78
7.2 Promotion materials (catalog and brochures)	per contract	1	€ 1.000,00	€ 1.000,00	€ 463,27
7.3 Video/photo	per contract	1	€ 300,00	€ 300,00	€ 132,18
7.4 Stickers, banners and posts	per contract	1	€ 600,00	€ 600,00	€ 211,20
7.5 Advertising on social networks and newspapers	per project	1	€ 400,00	€ 400,00	€ 103,09
7. Subtotal Communication & visibility				€ 3.150,00	€ 1.380,52
8. Total direct eligible costs of the Action				€ 68.030,00	€ 51.299,41
9. Administrative costs (maximum 7% of total direct eligible costs at project level excluding costs for the infrastructure)	per project	1	€ 4.700,00	€ 4.700,00	€ 3.627,80
10. Contingency reserve (maximum 10% of 3.2 value at project level)					
11. Total eligible costs (8+9+10)				€ 72.730,00	€ 54.927,21
12. Total costs outside Programmed Area					

7. RISCURI ȘI CONSTRÎNGERI ÎNTÎMPINATE

De la semnarea contractului de finanțare, la data de 25 martie 2020, a fost identificat riscul de imposibilitate de a desfășura activități în mod fizic cu contacte directe conform descrierii activităților proiectului. Aceasta se datora faptului, că începând cu data de 11 martie 2020, România și Republica Moldova au intrat în starea de urgență impusă de pandemia produsă de virusul SARS-COV 2. De atunci, ca măsură de precauție, s-a stabilit suspendarea proiectului pentru o perioadă de 3 luni, din cauza obligației de a respecta regulile de carantină impuse de lege.

Odată cu reluarea activităților proiectului au fost respectate măsurile impuse de actele normative cu referire la pandemie, astfel, încât activitatea din cadrul proiectului s-a desfășurat preponderent de la reședința fiecărui angajat, astfel încât distanța să fie fizică respectată. În unele cazuri, de exemplu în cursul conferinței de lansare a proiectului a fost identificată o locație, care a permis desfășurarea activității în maximă siguranță în România, iar BL a participat la eveniment on-line. În același timp, măsurile de cercetare etnografică s-au desfășurat fără deplasări dintr-o țară în alta, echipele Partenerilor deplasându-se separat în localitățile din aria proiectului, iar la interviuarea meșterilor au respectat măsurile de securitate sanitară stabilite. În ceea ce privește realizarea instruirii rapide, având în vedere instituirea stării de urgență și a măsurilor de carantină impuse de aceasta, atât și acel fapt că, tipul de instruire a fost gândit pe modelul de formare față în față cu contacte directe, a devenit imposibilă consolidarea meșterilor din Moldova și România într-un singur loc. Unica formulă de desfășurare a instruirilor cu participare fizică a fost amânarea acestora și realizarea la modificarea stării de urgență. Training-urile și tabăra de vară au fost amânate pentru perioada iunie-august 2021.

Activitățile amânate au fost realizate cu succes, fiind atinși indicatorii de performanță planificați.

Descrierea riscului	Categoria riscului	Măsuri întreprinse	Impactul asupra proiectului
Cartografierea Meșterilor: Situația pandemică COVID 19 a creat mai multe impedimente în desfășurarea activităților. Limitarea sau anularea evenimentelor, târgurilor și expozițiilor locale în contextul crizei sanitare a făcut dificilă identificarea și contactarea meșteșugarilor locali mai puțin cunoscuți.	Operațional	Deplasările au fost corelate cu situația epidemiologică din fiecare localitate, precum și cu programul de lucru al meșterilor populari.	O perioadă mai lungă de realizare a activității
Cartografierea Meșterilor: Inițial, s-a planificat ca informațiile necesare identificării noilor meșteșugari populari să fie colectate parțial de la instituțiile administrative locale și muzee, dar, în urma discuțiilor cu reprezentanții acestora, s-a stabilit că meșterii incluși în bazele de date ale acestor instituții sunt, în majoritatea cazurilor sunt membri ai unor asociații profesionale recunoscute.	Operațional	Ca urmare, a fost necesar ca meșterii populari să se anchezeze pe alte canale de informare, direct de la comunitățile locale,	O perioadă mai lungă de pregătire a călătorilor în teren pentru vizitarea la domiciliu .
Tendința sporită a tinerilor de emigrare în străinătate pentru studii și indiferența în ceea ce privește conservarea culturii a îngreunat selectarea tinerilor pentru participare la Tabără de vară	Social	Au fost duce mai multe convorbiri cu directorii școlilor profesionale în vederea selectării tinerilor la eveniment	Nu a avut impact negativ asupra proiectului
Restricțiile privind deplasarea meșterilor dintr-o țară în alta impuse de pandemia provocată de virusul SARS-COV 2-COVID au format riscul de a desfășura activitățile în format on-line, ce nu este prielnic pentru meșterii populari.	Operațional	Deplasarea a fost posibilă doar începând cu luna mai 2021, în conformitate cu reguli stricte de prezentare a testului PCR sau a certificatului de vaccinare ANTI-COVID	Activitatea de instruire rapidă nr.1 și 2, Tabără de vară au fost desfășurate cu 3-6 luni mai târziu față de calendarul activităților proiectului inițial. Aceasta nu a avut impact negativ asupra proiectului
Restricțiile privind deplasarea meșterilor dintr-o țară în alta impuse de pandemia provocată de virusul SARS-COV 2-COVID au făcut imposibilă deplasarea echipei de proiect pentru activitatea de vizitare a meșterilor la domiciliu.	Operațional	Activitatea a fost desfășurată de membrii echipei din țara respectivă, cei din România au plecat în județul Galați și Vaslui, cei din R. Moldova – în raioanele regiunii Sud a Moldovei.	Echipele de proiect nu a fost familiarizată pe viu cu atelierele meșterilor identificați în țara opusă. Aceasta nu a avut impact negativ asupra proiectului

8. ASIGURAREA DURABILITĂȚII PROIECTULUI

Mecanismul-cheie pentru asigurarea durabilității este înființarea **Asociației Meșterilor Populari „Meșteșuguri Neamului”** în Regiunea de Dezvoltare Sud a Moldovei. Asociația va oferi impulsul și coordonarea necesare la nivel regional pentru creșterea sectorului meșteșugăresc, astfel încât să poată contribui mai semnificativ la dezvoltarea economică locală și să susțină creșterea mai largă a industriei turismului. Asociația este înființată în Moldova în conformitate cu legislația națională, dar membrii ei sunt meșteri populari de pe ambele maluri ale râului Prut în grupul țintă al proiectului.

O primă colaborare a asociației nou înființate cu Asociația „ART-Meșteșugurile Prutului” - România (B1) este inițiată în cadrul proiectului prin schimbul de experiență. Colaborarea ulterioară va fi legată de proiecte și programe comune de schimb de bune practici, participare și organizare de evenimente comune (târguri, expoziții, ateliere de artizanat), activități mai numeroase și mai eficiente în beneficiul comunităților locale.

Conform acordurilor de colaborare semnate cu cei 7 Tour operatori, vor fi organizate tururi pentru turiști la atelierele meșterilor populari din grupul țintă pentru a cunoaște meșteșugurile populare tradiționale și a procura lucrările realizate de meșteri. Operatorii de turism vor promova meșteșugarii populari din regiune punând la dispoziția vizitatorilor centrelor turistice Catalogul publicat în cadrul proiectului cu informații despre meșterii populari din rețeaua transfrontalieră CRAFT, lucrările acestora și datele de contact ale acestora. Asociația nou creată va organiza periodic mici expoziții cu vânzări în hoteluri vizitate de turiști, precum Hotelul Azalia din Cahul; și în unele muzee locale, precum Muzeul de Istorie, Etnografie și Artă din Cimișlia și altele.

Parteneriatele stabilite în cadrul proiectului între partenerii proiectului va continua prin scrierea și implementarea a noi proiecte pentru dezvoltarea instituțională și a capacităților Asociației Meșterilor Populari „Meșteșugurile Neamului”. La fel se va menține parteneriatul între parteneri și asociația nou creată. Asociația „ART-Meșteșugurile Prutului” – România are planificată organizarea unui eveniment pentru anul 2022, devenit deja tradițional în Iași, ediția a XIII-a a Taberei de Creație Populară “Micii Meșteri din Copou”, la care vor fi invitați să participe în calitate de meșteri- instructori câțiva meșteri populari membri ai Asociației Meșterilor Populari “Meșteșugurile Neamului”. Astfel, aceștia se vor integra în echipa de meșteri populari cu experiență din tabără, cu tot ceea ce înseamnă modalități de instruire, tehnici de lucru accesibile copiilor, metode activ-participative de învățare utilizate, etc, folosind apoi această experiență în comunitățile de unde provin și transmițând generației tinere meșteșugurile tradiționale ale neamului românesc.

De asemenea, Asociația „ART-Meșteșugurile Prutului” – România va invita meșteri populari din grupul țintă la manifestarea culturală interactivă “Meșteri și meșteșuguri tradiționale din Moldova”, aflată anul acesta la ed. a XIV, ce va avea loc la Iași în luna noiembrie 2022.

Agenția de Dezvoltare Regională Sud va menține parteneriatul cu Asociația Meșterilor Populari “Meșteșugurile Neamului” în următoarele domenii:

- acordarea asistenței în gestionarea site-ului <https://mestesugurileneamului.org> creat în cadrul proiectului, completarea cu noi informații privind activitatea asociației.
- Plasarea articolelor și informației relevante privind activitatea asociației pe site-ul www.adrsud.md
- Invitarea meșterilor populari din grupul țintă să participe cu expoziții de lucrări proprii la activitățile majore din domeniul turismului în scopul promovării meșteșugurilor populare.
- Monitorizarea gestionării expoziției permanente a lucrărilor meșterilor populari. Acordarea serviciilor de transport asociației pentru actualizarea lucrărilor expuse în vitrina expoziției.
- Promovarea rezultatelor proiectului și informației privind activitatea asociației pe rețelele de socializare existente, precum Facebook, LinkedIn, Twitter, Academia.edu, Epernicus, Flickr, Google+, Instagram etc.

Darea în exploatarea/ transmiterea bunului serviciului către beneficiar	Data	Comentarii
1	2	3
Actul de predare primire a bunurilor expoziționale	15.10.2021	Bunurile expoziționale au fost colectate de către echipa proiectului ADR Sud către Palatul de Cultură “Nicolae Botgros” din or. Cahul
Acordul de colaborare privind gestionarea expoziției permanente	15.10.2021	ADR Sud a încheiat acordul de colaborare cu Palatul de Cultură “Nicolae Botgros” din or. Cahul în vederea gestionării ulterioare a expoziției permanente amplasată în holul palatului.
Actul de predare primire în comodat	15.10.2021	ADR Sud a transmis în comodat bunul dobândit în cadrul proiectului și anume expoziția permanentă și panoul informativ către Palatul de Cultură “Nicolae Botgros” din or. Cahul
7 Acordurile de parteneriate semnate între Asociația Meșterilor Populari “Meșteșugurile Neamului” și operatorii de turism	19-22.10.2021	Acordurile de parteneriat între Asociația Meșterilor Populari “Meșteșugurile Neamului” și operatorii de turism în scopul stimulării cooperării dintre meșterii populari autentici recunoscuți public și operatorii de turism în vederea promovării meșteșugurilor populare tradiționale

9. ASIGURAREA VIZIBILITĂȚII PROIECTULUI

- Pentru a sublinia contribuția Uniunii Europene la proiect, elementele identității vizuale au fost utilizate pe toate materialele publicate. Spațiul de implementare a proiectului este semnalat cu elemente de identitate vizuală prin care se face referire la proiect. Toate echipamentele achiziționate în cadrul proiectului au fost înregistrate în cadrul entității și identificate prin elemente de identitate vizuală a proiectului. Toate materialele produse în cadrul proiectului conțin elemente de identitate vizuală, care se referă la faptul că acest proiect este cofinanțat din fonduri europene. Ori de câte ori se vorbește despre activitățile proiectului se menționează că acest proiect este finanțat din fonduri europene.

- Vizibilitatea proiectului a fost asigurată prin activitățile de comunicare desfășurate în cadrul proiectului și postările pe site-ul www.adrsud.md și în mass media locală și regională. Activitățile cuprind următoarele:

- Elaborarea și publicarea pe site-ul BL, pe pagina de Facebook a B1 și în mas media regională a **4 comunicate de presă**: nr.1 “Lansarea proiectului”; nr.2 “Prezentarea Raportului etnografic “Starea meșteșugurilor tradiționale în Regiunea de Dezvoltare Sud a Republicii Moldova și județele Vaslui și Galați, România”; nr.3 “Deschiderea expoziției lucrărilor participanților la Tabăra de vară „INIȚIERA TINERILOR ÎN MEȘTEȘUGURI TRADIȚIONALE”; nr.4”Conferința de finalizare a proiectului”

- Elaborarea și publicarea pe site-ul BL www.adrsud.md în total a 13 articole și 4 reportaje video privind desfășurarea activităților proiectului la următoarele adrese:

1. [http://adrsud.md/libview.php?l=ro&idc=340&id=4442&t=/PresaNoutati/A-fost-aprobata-cofinantarea-pentru-proiectul-transfrontalier-Renaterea-meteugurilor-autentice-populare-motenire-culturala-comuna-ca-punct-focal-pentru-dezvoltarea-economica-i-turistica-durabila-implementat-de-Agentia-de-Dezvoltare-Regionala-Sud-cu-suportul-Uniunii-Europene/;](http://adrsud.md/libview.php?l=ro&idc=340&id=4442&t=/PresaNoutati/A-fost-aprobata-cofinantarea-pentru-proiectul-transfrontalier-Renaterea-meteugurilor-autentice-populare-motenire-culturala-comuna-ca-punct-focal-pentru-dezvoltarea-economica-i-turistica-durabila-implementat-de-Agentia-de-Dezvoltare-Regionala-Sud-cu-suportul-Uniunii-Europene/)
2. <http://adrsud.md/libview.php?l=ro&idc=340&id=4450&t=/PresaNoutati/Lansarea-proiectului-Renaterea-meteugurilor-autentice-populare-motenire-culturala-comuna-ca-punct-focal-pentru-dezvoltarea-economica-i-turistica-durabila/>
3. <http://adrsud.md/libview.php?l=ro&idc=340&id=4452&t=/PresaNoutati/Lansarea-proiectului-Renaterea-meteugurilor-autentice-populare-motenire-culturala-comuna-ca-punct-focal-pentru-dezvoltarea-economica-i-turistica-durabila/>
4. <http://adrsud.md/libview.php?l=ro&idc=340&id=4593&t=/PresaNoutati/A-avut-loc-edinta-Comitetului-Director-al-Proiectului-Renaterea-meteugurilor-populare-autentice-motenire-culturala-comuna-ca-punct-focal-pentru-dezvoltarea-economica-i-turistica-durabila>
5. <http://adrsud.md/libview.php?l=ro&idc=340&id=4625&t=/PresaNoutati/Prezentarea-Raportului-etnografic-Starea-mesteșugurilor-traditionale-in-Regiunea-de-Dezvoltare-Sud-a-Republicii-Moldova-i-județele-Vaslui-i-Galați-Romania>
6. <http://adrsud.md/libview.php?l=ro&idc=340&id=4624&t=/PresaNoutati/Competențe-antreprenoriale-sesiunea-de-instruire-a-meterilor-populari-din-Regiunea-de-Dezvoltare-Sud-a-Moldovei-i-județele-Vaslui-i-Galați-Romania>
7. <http://adrsud.md/libview.php?l=ro&idc=340&id=4648&t=/PresaNoutati/Marketingul-meteugurilor-populare-o-noua-instruire-pentru-meterii-populari-de-pe-ambele-maluri-ale-Prutului/>
8. <http://adrsud.md/libview.php?l=ro&idc=340&id=4694&t=/PresaNoutati/Un-parteneriat-de-succes-al-Agentiei-de-Dezvoltare-Regionala-Sud-cu-Asociația-Art-Mestesugurile-Prutului-din-Romania-in-cadru-proiectului-transfrontalier-CRAFTS4ED>

9. <http://adrsud.md/libview.php?l=ro&idc=340&id=4696&t=/PresaNoutati/Meteugurile-autentice-populare-o-motenire-spirituala-ce-necesita-a-fi-valorificata>

10. <http://adrsud.md/libview.php?l=ro&idc=340&id=4701&t=/PresaNoutati/Expozitia-lucrarilor-participantilor-la-Tabara-de-vara-INITIAREA-TINERILOR-IN-METEUGURI-TRADIIONALE>

11. <http://adrsud.md/libview.php?l=ro&idc=340&id=4723&t=/PresaNoutati/ADR-Sud-va-invita-vineri-15-octombrie-ac-la-Conferinta-de-finalizare-a-proiectului-Renasterea-meteugurilor-populare-autentice-motenire-culturala-comuna-ca-punct-focal-pentru-dezvoltarea-economica-i-turistica-durabila/>

12. <http://adrsud.md/libview.php?l=ro&idc=340&id=4727&t=/PresaNoutati/Conferinta-de-finalizare-a-proiectului-Renasterea-meteugurilor-populare-autentice-motenire-culturala-comuna-ca-punct-focal-pentru-dezvoltarea-economica-i-turistica-durabila/>

13. <http://adrsud.md/libview.php?l=ro&idc=340&id=4729&t=/PresaNoutati/Povestea-meteugurilor-populare-merge-mai-departern/>

- Elaborarea de către managerul de proiect B1 și publicarea pe pagina de Facebook al B1 a postărilor de video și articolelor privind desfășurarea activităților proiectului la următoarele adrese: <https://www.facebook.com/Afacere.Renastere.Traditie>

1. <https://www.facebook.com/silvia.cozminca/posts/3473449826091907>
2. <https://www.facebook.com/Afacere.Renastere.Traditie/posts/2662203967405641>
3. <https://www.facebook.com/Afacere.Renastere.Traditie/posts/2665366580422713>
4. <https://www.facebook.com/oniche.isabela/posts/4021675221220543> <https://www.facebook.com/AGROTV.RO/videos/1474435565939381/>
5. <https://www.facebook.com/Afacere.Renastere.Traditie/photos/a.1431460377146679/2687225444903493/>
6. <https://www.facebook.com/silvia.cozminca/posts/3579343972169158>
7. <https://www.facebook.com/Afacere.Renastere.Traditie/posts/2681002548859116>
8. <https://www.facebook.com/Afacere.Renastere.Traditie/posts/2681800468779324>
9. <https://www.facebook.com/silvia.cozminca/posts/3579343972169158>
10. <https://www.facebook.com/Afacere.Renastere.Traditie/photos/a.1431460377146679/2726884854270885> -B1
11. <https://www.facebook.com/Afacere.Renastere.Traditie/photos/a.1431460377146679/2720201101605927/> B1

-Pe parcursul implementării proiectului toate activitățile au fost pe larg oglindite în mass media regională și națională din Moldova și România. Au fost postate peste 40 de articole, difuzate mai multe interviuri ale participanților la activități și înregistrate 6 video. Vedeți atașate adresele postărilor în corespundere cu activitățile proiectului:

GA 2.3 Lansarea Proiectului: „Buna ziua Iași”

<https://www.bzi.ro/renasterea-mestesugurilor-populare-autentice-ca-mostenire-culturala-intr-un-proiect-special-lansat-la-iasi-4007077>

Radio IASI Articol:

http://www.radioiasi.ro/emisiuni/renasterea-mestesugurilor-populare-autentice-proiect-prin-programul-operational-romania-republica-moldova-2014-2020-silvia-cozmanca-la-buna-dimineata/?fbclid=IwAR1NpCurYJENPWUjBTcUjXpNdGIE9z6zmPVwqPjQS91hSWRI4g8_2Y5YM

Interviu Prof. Silvia Cozmîncă, președintele asociației „ART – Meșteșugurile Prutului” - Iași, România interviuată de Raluca Daria Diaconiuc, joi, 20 august 2020, în intervalul orar 8:35-8:40, din Matinalul ”Bună dimineața” – garanția trezirii zilnice fără griji, pe toate frecvențele Radio Iași: 90,8 – 94,5 și 96,3 Mhz FM, 1053 Khz AM

GINA POPA – Consilier, Relații Publice at Palatul Culturii din Iași - Complexul Muzeal Național „Moldova”.

Postare FB <https://www.facebook.com/ginagianina.popa/posts/3725388880824067>

Pagina de FB a proiectului in Romania: <https://www.facebook.com/Afacere.Renastere.Traditie/?rdc=1&rd>

Felicia Popescu. Film de prezentare pe canalul Youtube propriu <https://www.youtube.com/watch?v=KEW4oyiyL6k>

SYFEED – revista website-uri (știri și media): https://syfeed.com/ro/news-details/proiect-privind-renasterea-mestesugurilor-populare-autentice-mostenire-culturala-comuna-lansat-de-adr-sud-si-asociatia-art-mestesugurile-prutului-din-iasi-romania_34029324.html

Canalul de știri al românilor de pretutindeni - Romanian Global News: <https://rgnpress.ro/2020/08/20/romania-si-r-moldova-pun-impreuna-bazele-unui-nou-proiect-care-are-ca-scop-renasterea-mestesugurilor-populare-autentice/>

Curierul de Râmnic: <https://curierulderamnic.ro/2020/08/23/romania-si-r-moldova-pun-impreuna-bazele-unui-nou-proiect-care-are-ca-scop-renasterea-mestesugurilor-populare-autentice/>

Revista Știrilor din presa internațional al Serviciului Protocol Diplomatic și Relații Publice din cadrul Ministerului Economiei, Energiei și Mediului de Afaceri:

<https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwj62POOdXrAhUSYcAKHZFQDCO4HhAWMAAd6BAGJEA&url=http%3A%2F%2Fwww.imm.gov.ro%2Fwp-content%2Fuploads%2F2020%2F08%2Fsinteza-stiri-externe-21.08.2020.docx&usg=AOvVaw2s0lhxeZk5W3YKyW8oMevX>

Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului: <http://madrm.gov.md/ro/content/2765>

Ziarul național or. Chișinău: <https://www.ziarulnational.md/un-proiect-transfrontalier-comun-intre-romania-si-r-moldova-lansat-la-iasi-mestesugurile-autentice-comune-pe-cele-doua-maluri-ale-prutului-vor-fi-renascute/>

MOLDPRES – Agenția Informațională de Stat: <https://www.moldpres.md/news/2020/08/07/20006374>

TVR MOLDOVA: <http://tvr Moldova.md/actualitate/in-sudul-r-moldova-va-fi-realizat-un-proiect-transfrontalier-in-domeniul-turismului/>

Info Market – Agenție private de presa:

<http://infomarket.md/ro/macroeconomy/Pentru-realizarea-noului-proiect-transfrontalier-moldo-romn-turistici-vor-fi-alocate-11043-mii-euro>

AGROEXPERT Moldova: <https://agroexpert.md/rus/articole/adr-sud-lanseaza-astazi-un-proiect-de-dezvoltare-economica-si-turistica-durabila-a-regiunii>

PROVINCIAL Moldova – revista online: <https://agroexpert.md/rus/articole/adr-sud-lanseaza-astazi-un-proiect-de-dezvoltare-economica-si-turistica-durabila-a-regiunii>

IPN Agenție de presa: https://www.ipn.md/ro/renasterea-mestesugurilor-populare-prioritatea-unui-nou-proiect-transfrontalier-7967_1075632.html

GA 3.1 Studiu Etnografic

1. <https://www.ziarulnational.md/studiu-mestesugurile-populare-pe-cale-de-disparitie-in-sudul-r-moldova-si-in-judeteele-vaslui-si-galati-din-romania-unele-indeletniciri-mestesugaresti-practicate-pe-vremuri-au-disparut-numarul-mesterilor-populari-s-a-redus-drastic/>
2. http://adrsud.md/public/files/Raport_etnografic_RD_SUD_RO_final_28.04.21.pdf
3. <https://www.facebook.com/Afacere.Renastere.Traditie/photos/a.1431460363813347/2654710541488317/>

GA 3.2 Instruirea rapidă nr.1

<https://www.moldpres.md/news/2021/06/25/21004528>

<https://radiochisinau.md/mestieri-populari-din-sudul-rmoldova-si-romania-au-invatat-competente-antreprenoriale-in-mestesugarit--136418.html>

[Gazeta de SUD nr. 25\(1267\) din 25 iunie 2021](#)

GA 3.3 Tabără de vară pe meșteșuguri

Interviuri la Radio Moldova 1: mai și august 2021.

Video: <https://www.youtube.com/watch?v=1swE4Q4RgvM>

[-https://mediatv.md/tabara-de-vara-inițierea-tinerilor-in-mestesuguri-traditionale-proiect-adr-sud/?fbclid=IwAR2aq-qXKJYJK89YGth71jg6zxVTz4Ewo1VUJOC5_q_xTRqJOPJXxJ5xbZU](https://mediatv.md/tabara-de-vara-inițierea-tinerilor-in-mestesuguri-traditionale-proiect-adr-sud/?fbclid=IwAR2aq-qXKJYJK89YGth71jg6zxVTz4Ewo1VUJOC5_q_xTRqJOPJXxJ5xbZU)

[-https://mediatv.md/proiectul-inițierea-tinerilor-in-mestesuguri-adr-sud-](https://mediatv.md/proiectul-inițierea-tinerilor-in-mestesuguri-adr-sud-finala/?fbclid=IwAR2OyaE94YhtwgA4etPm7yFJ8YWla5La8v86MhrY78Lp4U3DC4Oebb_hr7A)

[finala/?fbclid=IwAR2OyaE94YhtwgA4etPm7yFJ8YWla5La8v86MhrY78Lp4U3DC4Oebb_hr7A](https://mediatv.md/proiectul-inițierea-tinerilor-in-mestesuguri-adr-sud-finala/?fbclid=IwAR2OyaE94YhtwgA4etPm7yFJ8YWla5La8v86MhrY78Lp4U3DC4Oebb_hr7A)

GA 3.4 Instruirea rapidă nr.2

<http://adsud.md/libview.php?l=ro&idc=340&id=4648&t=/Presa/Noutati/Marketingul-meteugurilor-populare-o-noua-instruire-pentru-meterii-populari-de-pe-ambele-maluri-ale-Prutului/>

GA 2.4 Articolul "Povestea meșteșugurilor merge mai departe"

"Locals" — ежeдневный интернет-журнал о событиях в Кишинэве и Молдове

<https://locals.md/2021/povestea-mestesugurilor-populare/>

BAS-TV.md

[https://bas-tv.md/renasterea-mestesugurilor-autentice-populare-mostenire-culturala-comuna-ca-punct-focal-pentru-](https://bas-tv.md/renasterea-mestesugurilor-autentice-populare-mostenire-culturala-comuna-ca-punct-focal-pentru-dezvoltarea-economica-si-turistica-durabila/?lang=ro)

[dezvoltarea-economica-si-turistica-durabila/?lang=ro](https://bas-tv.md/renasterea-mestesugurilor-autentice-populare-mostenire-culturala-comuna-ca-punct-focal-pentru-dezvoltarea-economica-si-turistica-durabila/?lang=ro)

<http://adsud.md/libview.php?l=ro&idc=340&id=4729&t=/Presa/Noutati/Povestea-meteugurilor-populare-merge-mai-departern/>

GA 2.3 Conferința de finalizare a proiectului

<https://www.moldpres.md/news/2021/10/19/21007792>

<https://point.md/ru/novosti/obschestvo/v-kagule-zavershilsia-transgranichnyi-proekt-po-razvitiuu-narodnykh-promyslov/>

<https://stefan-voda.md/renasterea-mestesugaritului-garant-al-dezvoltarii/>

<https://goodnews.md/10/19/4336/>

Video privind conferința de finalizare <https://www.facebook.com/PalatuldeCulturadinCahul/videos/57881759998041>

GA 2.3 Videoclipul proiectului <https://youtu.be/z4rCFcR4HFc>

10. LECȚII ÎNVĂȚATE ȘI BUNELE PRACTICI IMPLEMENTATE

Implementarea proiectului a fost o bună practică pentru grupul țintă format din: 20 meșteri populari identificați în aria proiectului pentru participare la activitățile de bază a proiectului, 24 de adolescenți, instruiți în cadrul taberei de vară pe meșteșuguri, instituțiile partenere au arătat un interes deosebit și deschidere față de participare la activitățile desfășurate în cadrul proiectului. Meșterii populari din România și Republica Moldova au participat activ la activitățile de instruire a proiectului, subliniind necesitatea și utilitatea măsurilor realizate. Succesul proiectului a depins, în mare măsură, de implicarea părților interesate, care au contribuit direct sau indirect la obținerea rezultatelor proiectului, au venit cu idei și informații utile și au contribuit ca proiectul să reușească. Partenerii proiectului au elaborat o hartă a părților interesate pentru Regiunea de Sud a Moldovei din ambele părți ale râului Prut, pentru a avea o viziune clară în acest sens. Astfel, părți interesate au fost identificate și implicate în toate etapele implementării proiectului după cum urmează.

PRIMĂRIA mun. Cahul, Republica Moldova, în calitate de organ administrativ al orașului Cahul, s-a implicat activ în procesul de identificare a locației pentru expoziția permanentă de artizanat. În timpul pregătirii contractului de grant, Primăria Cahul a prezentat o scrisoare de garanție a locației pentru organizarea expoziției permanente de artizanat. Echipa proiectului a informat periodic primăria cu privire la activitățile desfășurate. Primăria Cahul a delegat în calitate de membru al Comitetului director de proiect doamna Tatiana ROMANIUC, viceprimar al orașului. O colaborare mai strânsă a avut loc spre finalul proiectului în procesul de elaborare și instalare a vitrinei expoziționale, pregătirii și desfășurării conferinței de finalizare a proiectului în incinta Palatului de Cultură "Nicolae Botgros" din Cahul.

Asociația Obștească "Uniunea Meșterilor Populari din Moldova" (UMPM). ONG-ul a fost implicat atât în etapa de pregătire a proiectului, cât și în perioada de raportare, oferind informații despre situația actuală a meșterilor populari din Republica Moldova. Uniunea a împărtășit, de asemenea, principalele probleme și provocări cu care se confruntă astăzi meșterii populari, beneficiile și dezavantajele practicării meșteșugurilor, având în vedere că multe produse contrafăcute sunt comercializate și, din cauza ignoranței oamenilor, meșteșugurile populare tradiționale ar putea dispărea. În plus, membrii Uniunii au furnizat informații utile în chestionarul privind evaluarea nevoilor meșteșugarilor în timpul vizitelor lor la fața locului. UMPM l-a delegat ca membru al Comitetului director de proiect pe domnul Costandache Dumitru, președintele.

Asociația de Dezvoltare a Turismului în Moldova. (ADTM). ADTM a fost implicat în discuții privind importanța creării de parteneriate între meșteșugari și tur operatori, ca modalitate de promovare a meșteșugurilor și de atragere a turiștilor în Regiunea de Sud a Moldovei de pe ambele maluri ale Prutului. Participarea ADTM la elaborarea propunerilor de proiecte a contribuit la decizia cu privire la rolul operatorilor de turism în promovarea meșteșugurilor hand made ca identitate națională și patrimoniu cultural al țării. Astfel, expunerea muncii meșteșugarilor în hoteluri, pensiuni și alte tipuri de unități de cazare nu numai că va avea rolul de promotor de produs, ci va contribui și la capitalizarea economică a acestora. ADTM a fost implicat în evaluarea raioanelor din Regiunea de Dezvoltare Sud. ADTM l-a delegat ca membru al Comitetului director de proiect pe domnul Viorel Miron, directorul executiv al asociației.

Muzeul Etnografic al Moldovei din cadrul Complexului Muzeal Național "Moldova" - Iași.

Muzeul Etnografic al Moldovei își desfășoară activitatea în municipiul Iași din România. Colaboratorii Muzeului au oferit sprijin partenerului de proiect din Iași prin furnizarea de informații utile pentru formatul chestionarului privind evaluarea nevoilor meșteșugarilor în timpul vizitelor. Domnul Victor Emanuel Munteanu, șeful muzeului, a fost delegat în calitate de membru al Comitetului director al proiectului.

Palatul de Cultură "Nicolae Botgros" din Cahul. Colaborarea a debutat în procesul de identificare a locației expoziției permanente a meșterilor populari din grupul țintă a proiectului. Au fost organizate mai multe întâlniri de lucru ale echipei proiectului din partea Beneficiarului Lider cu Direcția Palatului de cultură în vederea stabilirii locului de amplasare a vitrinei expoziționale, designului vitrinei, contractarea agentului economic pentru confecționarea vitrinei, instalarea vitrinei, amenajarea lucrărilor meșterilor populari în vitrina expoziției. Direcția Palatului de Cultură a acordat suport considerabil în procesul de organizare și desfășurare a conferinței de finalizare a proiectului și inaugurare oficială a expoziției, oferind gratuit spațiu în holul clădirii. A fost semnat un acord de colaborare între Beneficiarul Lider și Palatul de Cultură în vederea colaborării ulterioare și gestionarea expoziției permanente. În acest sens vitrina expoziției a fost transmisă Palatului de Cultură în comodat, iar exponatele expuse în vitrina expoziției au fost transmise prin act de primire predare pentru supraveghere pe durata aflării în expoziție. Pe viitor exponatele vor fi înlocuite cu alte lucrări ale meșterilor populari sub conducerea Asociației Meșterilor Populari "Meșteșugurile Neamului", instituite în cadrul proiectului.

Asociația Meșterilor Populari "Meșteșugurile Neamului" nou creată este o practică bună în activizarea activității meșterilor populari din regiune. Asociația va continua activitățile de menținere a rezultatelor proiectului și dezvoltarea lor continuu. Expoziția permanentă cu lucrările meșterilor populari din grupul țintă amplasată în cadrul Palatului de Cultură "Nicolae Botgros" din Cahul, Republica Moldova, inaugurată chiar în ziua Conferinței de încheiere a proiectului reprezintă, o formă eficientă de promovare a meșterilor populari și a obiectelor meșteșugărești, având și rolul de valorificare a acestor produse crescând, astfel, potențialul turistic al zonei eligibile a proiectului. În cadrul locației sunt desfășurate permanent evenimente culturale, festivaluri, conferințe, astfel expoziția va fi vizitată de un număr mare de populați din țară și de peste hotare. Toți cei interesați de aceste frumoase lucrări vor putea lua legătura și cu meșterii populari, prin datele de contact ale acestora existente în expoziție, vizitându-i direct la atelierele lor de lucru. Meșterii populari periodic vor înlocui produsele meșteșugărești expuse în cadrul vitrinei expoziției cu alte lucrări pentru a asigura atractivitatea expoziției. Expoziția acum este gestionată de administrația Palatului de Cultură în corespundere cu contractul de colaborare încheiat cu Agenția de Dezvoltare Regională Sud, semnat la data de 15.10.2021.

Alte activități țin de transmiterea meșteșugurilor tradiționale autentice tinerii generații. Capacitățile dobândite în cadrul proiectului vor permite membrilor asociației „Meșteșugurile Neamului” să organizeze instruirea tinerilor în meseria lor de specialitate. Aceste instruirii vor fi oferite ca parte a programelor de educație a elevilor prin organizarea cercurilor de meserii pe lângă casele de cultură sau școlile de învățământ general. La fel, Agenția de Dezvoltare Regională Sud colaborează cu Secția Raională Învățământ General Cimișlia în privința organizării taberei de vară privind inițierea tinerilor în meșteșugurile tradiționale, asemenea celei desfășurate în cadrul proiectului cu suportul financiar al Consiliului raional Cimișlia și partenerilor lor din România.

Secțiile Cultură, Tineret, Sport și Turism raionale vor invita meșterii populari la evenimentele culturale, târguri, conferințe desfășurate în raion.

11. RECOMANDĂRI PENTRU EVALUAREA EX-POST

1. Depunerea de către Beneficiarul Lider a și Raportul Final și Dosarului complet cu documente confirmative în format on-line către BRCT în timpul stabilit.
2. Vizita de monitorizare a reprezentanților Programului aferentă raportului final cu cerere de plată.
3. Oferirea clarificărilor de către Beneficiarul Lider la Raportul final al proiectului.
4. Aprobarea Raportului Final cu cererea de plată a proiectului de către Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației din România.
5. Organizarea evenimentelor comune cu partenerii din România în vederea asigurării sustenabilității proiectului.

"09" august 2022

Director interimar ADR SUD

_____
(semnătura)

Ion PÎNZARI

(numele, prenumele)

Manager proiect, specialist în
monitorizarea proiectelor

_____
(semnătura)

Cutitaru Viorica

(numele, prenumele)

SECVENȚE DE LA ACTIVITĂȚILE PROIECTULUI GA 3.1 Cartografierea meșterilor populari

GA 3.2. Instruirea meșterilor populari în domeniul Competențelor antreprenoriale

GA 3.3 Tabăra de vară "Inițierea tinerilor în meșteșugurile tradiționale".

RAPORT FINAL

Expoziția lucrărilor confecționate de participanții la Tabăra de vară

GA 3.4 Instruirea rapidă nr.2 "Marketingul meșteșugurilor populare"

RAPORT FINAL

al proiectului „Renașterea meșteșugurilor autentice populare - moștenire culturală comună ca punct focal pentru dezvoltarea economică și turistică durabilă”

GA 2.3 Conferința finală 25.10.2021, Palatul de Cultură "Nicolae Botgros" or. Cahul

